

"לך לך" --- טוב ליתן צדקה קודם שיצא לדרך, שנאמר "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו".
(ספר חסידים תתנ"ו)

ישתדל ההולך בדרך שיעשו אותו שליח מצוה או שיקח מטבע ויעשה בו סימן כדי שיכירו ויאמרו: 'לכשאבוא למקום פלוני, בלי נדר אתן זה המטבע לצדקה לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס'.
(חסד לאברהם" הובא בכה"ק ק"י קכ"ז)

"לך לך מארצך-אדם נהריים-וממולדתך-אור כשדים..." ("י"ב א' עיין מהר"ל)
"אור" - אור כשדים - נקרא היום אורפא והיא בעבר הנהר פרת ... ומראים שם את בית אברהם אבינו ומקום כבשן האש אשר הושלך בו. וכעת במקום הכבשן יש בריכה ובה דגים הרבה אין מספר, ולא מניחים הישמעאלים לדוג מהם לכבוד אברהם אבינו.
(תבואות הארץ" פרק ו' - "בשמותם עלי אדמות")

באחד ממסעותיו של מרן הרב מפוניבז' התנדב יהודי ממכריו להסיע אותו אל נמל התעופה בשיקגו בשעה מסויימת. האיש איחר מעט. כתוצאה מכך עמד הרב כהנמן להפסיד את הטיסה. רבינו הצטער על איבוד זמנו וביקש מהנהג לנסוע יותר מהר. ניסה הלה להפיס את דעתו באומרו: "מה שייך כאן למהר, הרי הכל מסתבב בהשגחה פרטית..."

נענה הרב והשיב לו: "במטותא, את העצלות שלך אל תתלה בריבוננו של עולם! אמנם יש השגחה פרטית ואם נגזר עליך לְאחר את המטוס בוודאי סופך לאחרו, אך על האדם מצידו לעשות את כל הנדרש!"
(הרב מפוניבז' ח"ב)

הבריאה כאין - אברהם אבינו

בבריאת העולם חקק ה' חוקים לפיהם מתנהל העולם. מה שאנו קוראים - "טבע", אבל כל מציאות אותם חוקי "טבע" מתבטלת, כשיש צורך בכך לעבודת הקב"ה, ככתוב ב"אילת השחר" (לך לך): איך באמת היה לאברהם אומץ ללכת עם אליעזר לבדם, להלחם נגד אמרפל-נמרוד, אחד מהמלכים שמלכו על כל העולם והיו עימו הרבה אנשים, הרי זה דבר שלא מתיישב עם חוקי והנהגת העולם, שמעט אנשים ינצחו צבא גדול וחזק כזה!?

על כרחך, כיון שאברהם ראה בזה עניין של קידוש ה', שבהצלת לוט יש מצוה כיון שהוא קרובו וקידוש ה', לכן צריך ללחום. אז כל הטבע היה בעיניו ככלום, כמובא (תענית כה). שרבי חנינא בן דוסא אמר 'מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק'. כי לפי האמת כל המציאות אינה אלא לעזור לרצון ה' שיתקיים בעולם. וכשהרגיש את זה מה ההבדל אם יש לו חיצים או לא. כמובן שזה הכל רק אם האדם חי את זה בתוך תוכו באמת.
(ב"סוחן ואמונה" לקט מידידי הרה"ג רבי משה שחייק ועיין "לקוט מעם לועז" פרשת לך לך)

"ניצוצי אור" מהגאון רבי יחזקאל סרנא

אם צדיק ורשע גרים בשכנות והצדיק סובל מחברתו של הרשע, אל ימהר הצדיק לעזוב מקומו, כי סופו של הרשע שיפרד ממנו כמו שנאמר "ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו". (י"ד לילית יחזקאל" ח"ב)

סיפור עלייתו לארץ ישראל והצלחתו מהשוואה של הגאון רבי שמואל רוזובסקי ראש ישיבת פוניבז' הינו סיפור של השגחה פרטית מפעים יש בו קשר הדוק לפרשת השבוע

ביקש רבינו לשבת וללמוד בשלווה בישיבה, נפלה עליו פטירת אביו שהיה מו"צ מרכזי בגרודנה ולמעשה כיהן כרב הקהילה. החל ויכוח בין קהילת גרודנה למשפחה. ראשי הקהל ובראשם הגאון רבי שרגא פייבל הינדס ביקשו למנותו למו"צ ורב תחת אביו. ואילו המשפחה דרשה שהאח הגדול רבי יהושע השל, שהיה יד ימינו של אביו עוד בחייו יתמנה לתפקיד. הצדדים לא הגיעו להסכמה ופנו לדין תורה אצל מרן רבי חיים עוזר בוילנה. לאחר שהוכרע שהאח הגדול יתמנה למו"צ נוכח ר' שמואל שהקהילה עדיין לא השלימה לגמרי עם המינוי עלה בדעתו לעזוב את פולין, בכדי לחזק את מעמדו של אחיו. יתירה מכך, לאחר שנתיים בהם קיבל פטור מהצבא נקבע שהוא כשיר לגיוס. ר' שמואל עמד בפני הכרעה קשה: האם לעזוב את הכל מאחוריו, את הישיבה בה למד, את בני משפחתו וקהילת גרודנה ולעלות לארץ ישראל. הוא הטיל גורל ועלו בו הפסוקים מתחילת פרשת לך לך "וויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אבין אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה".

כשנה וחצי אחר כך, בחודש חשון שנת תרח"צ, כותבת לו אמו מכתב, לישיבת לומז'ה בפתח תקוה.

"שהקב"ה אכן יחזק את לבך שתעשה שם לגדול בישראל. האם אתה זוכר בני את הגורל שנזדמן לך כאשר הטלת גורל לפני נסיעתך האם לנסוע או לא, אז יצא פסוק שתסע, אינני זוכרת במדוייק איזה פסוק אמרת לי, ועל סמך זה נהייתי יותר רגועה..."

נסיעתו לארץ ישראל היתה שלא על מנת להשתקע, רבי שמואל קיווה לחזור למשפחתו בגרודנה לאחר שיקבל פטור מהצבא. אך הדברים לא יצאו לפועל, ופלא גדול היה הדבר בזמנו, בפרט שאחיו רבי השל היה ידוע בקשריו עם השלטונות. כיום, אנו יודעים את הסיבה. מאת ה' היתה זאת בהשגחה מופלאה. הבורא הקדים רפואה למכה והציל את רבינו מחורבן יהדות אירופה, על מנת שהוא יעביר את התורה לדורות הבאים! (ראש הישיבה" ועיי"ש בארכיון אודות גדלות נפשו של רבינו בפרשיה זו של הרבנות בגרודנה)

המשך ענין השגחה פרטית - לך לך

מעשה בכימאי של מפעל גדול בדרום הארץ, אשר היה אמור לטוס לארה"ב לפגישה עם מנכ"ל החברה, פגישה חשובה. היה זה לפני עידן הסלולרי. בשדה התעופה הוא חיפש את הדרכון בכיסו, אך זה לא נמצא. בשצף קצף הפך את כל התיקים, חיפש בבהלה כה וכה, אך אין דרכון... מעולם לא קרה לו כזה דבר... לבסוף הבין מה ארע. כשהתארגן לטיסה הכניס את הדרכון לכיס חליפתו, שיהיה מוכן ומזומן מיד להוציאו לבדיקת הדרכונים. אלא שהוא שכח והחליף את החליפה, לבש ז'קט אחר והדרכון נשאר בחליפה בבית.

כששב הביתה, קיבלה אותו אשתו ועל פניה תמיהה רבה: "איך ידעת לא לעלות על הטיסה?! הפגישה שלך התבטלה, התקשרו להודיע שאביו של בעל החברה נפטר והוא יושב שבעה..."
(נר לשולחן שבת" מאחיינו ידידי הרה"ג מרדכי ב.)

"ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען". (י"ב)

הגה"צ רבי לייב חסמן: נתנאי עיקרי ההצלחת עבודת האדם שלא ישכח תכליתו ותהיה מטרתו תמיד לנגד עיניו!

אנו רואים שבכל מעשה טוב שאדם מחליט ומקבל לעשותו בתחילה מקיימו בכל הדקדוקים ובמלוא ההבנה וההכרה, אבל כעבור זמן ההרגל לא מסייע לו לקיים את הדבר, אלא הנפון הוא, מתרופף והמעשה מתרוקן מפנימיותו בלי תוכן, ובסופו של דבר מפסיק לעשותו כי טבע האדם שאוהב חידושים ו... זה חידוש הפסוק, אברהם בכל פסיעה שהתקרב לכנען היתה כיום יציאתו. תמיד חייתה לפניו המטרה ללכת ארצה! ("אור הל")

לך לך

היה זה בעת שהאדמו"ר מסדיגורא ה"עקבי אבירים" היה בהרים בשוויץ. היה שם גוי מלומד שהסתכל עליהם הרבה. לבסוף פנה לרבי ושאלו: "איך הוא יכול ללכת עם כל הבגדים האלה... הוא עצמו הולך רק עם חולצה וחם וקשה לו, איך אפשר!?"

ענה לו הרבי: "כל אחד הולך לבוש בהתאם למטרתו. אתה הולך לעשות ספורט, לכן אתה הולך בבגדי ספורט, אני הולך לראות את נפלאות הבורא, אז אני לובש בגדים בהתאם למטרה שלי!"
(זכרונות קצרים מהרה"ח א.י. היוזעאלי - קונטרס "לחזות בנועם" גליון "ג תשפ"א)

"ככל שהולכים יותר כאן, הולכים פחות שם!"

האדמו"ר רבי ישראל משה מסדיגורא - כולנו היינו רגילים לשמוע פעמים רבות מהרבי שעל כל אחד מוטלת החובה להיות "שטיבל איד". הרבי תבע מאיתנו שלא נסתפק בכך שאנו מגיעים להתפלל בשבת בבית המדרש ואף לא לתפילות בימות החול. רצונו היה שביית המדרש יהיה עבורנו ביתנו הרוחני, כשם שבבית הגשמי אנו עושים כל צרכינו בעניינים הגשמיים, כך גם בבית הרוחני עלינו לעשות בו את כל העניינים הרוחניים. עד כדי כך, שרצונו היה שנשהה ככל הניתן בשטיבל, גם אם לא עבור עניינים רוחניים, שדיבר בשיחות הקודש שכדאי להגיע ולו ללגימה חמה. כי כאשר בית המדרש נעשה לשטיבל כפשוטו, הרי מובן מאליו שנשהה בו בכל עת מצוא.

באחת השנים, ביום הושענא רבה אמר הרבי דברים מבהילים אשר גילו מכוונותיו בדרישתו מאנ"ש שירבו להגיע לבית המדרש גם ממרחקים וכה אמרו: "ככל שהולכים יותר כאן, הולכים פחות שם!"
(מהרה"ח רבי בנימין רוטנברג מנהל בחמ"ד הגדול סדיגורא ב"ב)

במהלך בריחתו של מרן הרב מבריסק בימי מלחמת העולם השנייה מברית המועצות לארץ ישראל הגיע לעיר אודסה. בשבת נמנע הרב מבריסק מללכת לתפילה לבית הכנסת המקומי. שאלוהו: האם הוא חושש על טיב ומהות הקהילה וכדומה, ואולי גם לנו אסור ללכת להתפלל שם...

"לא ולא" השיב, הסיבה היא אחרת לגמרי - "בני הקהילה ישמעו שהגיע למקום רב, וכנראה יבקשו לשוחח איתו ולשאלו שאלות שונות, כי עד כה לא היה להם מן הסתם אל מי לפנות. בבית הכנסת עלולים להמצא אנשי נ.ק.ו.ד. והם יחשדו באותם יהודים, ולו רק בגלל עצם העובדה שהם מדברים עם "נתין זר", דבר זה יגרום למאסרם, ואולי אף גרוע מכך, 'רודף' אינני רוצה להיות!"
(סיפר הגאון רבי שמחה קפלן: "מתורת שמחה")

לך לך - גם לרבי אחר...

היה זה בעת יושבו של הרה"ק רבי אשר בנו של רבי אהרן הגדול מקרלין בליל שבת אחד בשולחנו עם אנשיו. וכה היו דבריו: "הנה החסידים סוברים שאין לנסוע לאדמו"ר אחר חוץ מרבו ואין האמת כן, רק שאין לו רשות להיות שוטה להרהר אחר רבו.

וסיפר בזה הלשון: אני נשארתי יתום מאבי, ותלמידו הלא הוא אדמו"ר רבי שלמה מקרלין לקח אותי אצלו, גידל אותי כאב ממש, וגם לימדני תורה ויראת שמים. אחר כך השיא אותי ונתן לנו מזונות על שולחנו. הכלל שהיה אבי ומורי!

אף על פי כן חשקתי מאד להכיר עוד צדיקים, אך איך אוכל להרהיב בנפשי עוז ולהיות כפוי טובה כל כך לעזוב אותו. לכן עצרתי, לא ביקשתי ולא הייתי דוחק את השעה.

לימים נודע לו הדבר ברוח קדשו ואמר לי 'רצונך לנסוע מעט, לך לשלום'. קיבלתי רשות ונסעתי. בתחילה הלכתי לבית המדרש של הרבי הקדוש, רבי משה הראשון מפשוורסק. אחר כך נסעתי לעוד צדיקים ובערב סוכות באתי לעיירה טשרנוביל. משם הלכתי למגיד מקוזניץ ואשתי היתה חולנית ובא לי מכתב ממנה שהיא נחלשת מאד... נכנסתי למגיד עם פיתקה להזכיר את שמה ואמר לי שכבר שבקה חיים. אחר כך נודע לי שכן היה. אחר זמן הציע לי המגיד מקוזניץ שאשא לאישה את אלמנת רבי אהרן שותק מזליחוב. היא באה למגיד לבקש על זיווגה..."

אכן הוא היה השדכן ונתן לזוג מתנות. זו פשר קירבת הידידות בין משפחת רבי אהרן מקרלין ובין משפחת הרב המגיד מקוזניץ.
("פניות הבית" מהגאון רבי צבי יחזקאל מיכלין, הובא בקובץ בית אהרן וישראל" אייר תשפ"א)

"ויקח אברהם את שרי אשתו ואת הנפש אשר עשו בחרן". (י"ב)

הגאון רבי דב כהן סיפר על תחילת דרכו בפעילותו הציבורית: "הקמנו ארגון שנקרא "אגודת תורה". היו בו רבנים צעירים שלימדו יהדות ותורה למבוגרים, נערים וילדים. חרפה לספר, בירושלים של אותם שנים היו למעלה מאלף ילדים עזובים, חסרי מסגרת חינוכית, מספר בלי נתפס! נערים רבים מצאו מקום בשיעורים אשר הצילו אותם משוטטות ובטלה ברחובות. בין השאר ערכנו פעולות מיוחדות לילדים ממשפחות מרמה דתית נמוכה, בסגנון ובאופן המתאימים להם. כיון שהיה צריך מקום גדול, מסודר ומרכזי, שכרנו את קולנוע אדיסון הנודע.

ספגנו על כך ביקורת קשה. ר' משה בלוי יצא נגדנו ואף חפץ להדביק מודעות כי בחורים מיישיבת "חברון" אותם הפעלנו לוקחים ילדים לסינרמה... הוא אף איים כי יפעל לבל יפרסמו על פעולות ארגוננו בבטאון "קול ישראל" של אגודת ישראל.

באתי אליו ואמרתי לו שאם אין מעשינו נראים לו נחלל מהם. אולם הסברתי כי אנו לוקחים לשם כאלו שאין אפשרות למשוך אותם בדרך אחרת. אלא שהוא פקפק בתועלת שבפעולות שלנו, ובכך שאנו מטפלים ב"חומר" אנושי כזה...

השבתי לו: "התורה משבחת את אברהם ושרה על הנפש אשר עשו בחרן". למה הדגישה התורה "בחרן", אם לא כדי לומר כי אפילו בדרגות נמוכות של עובדי עבודה זרה יש לעשות נפשות לה'. "חרן" זו עבודה זרה - יש לרדת לחרן כדי להעלותם לאמונה בבורא עולם. והנה מנפשות אלו לא נותר דבר. עוד יותר, במדרש נאמר שהם באו על עסקי אכילה ושתיה ותו לא, ובכל זאת הכתוב מהלל את אברהם ושרה על פעולותיהם אלו..."
ר' משה בלוי קיבל את דברי, אמנם אמר: "עליכם מוטל להמשיך במעשיכם ועלי מוטל להמשיך למחות..."

("וילכו שניהם יחדיו" וכזאת סיפר לי גם בנו הגאון רבי צבי זצ"ל)